

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Kleasterkolk Winsum

projectnummer: P001142

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woningbouw Kleasterkolk Winsum

Datum: 13-04-2022

Inleiding

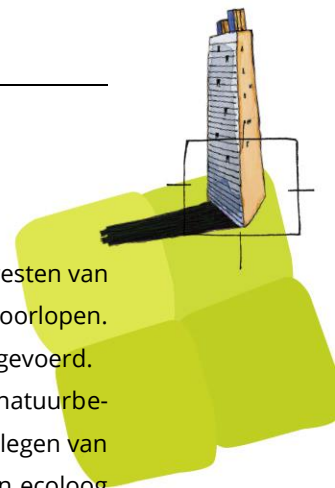
KADER

De initiatiefnemer is van plan om zeven woningen te bouwen op een perceel grasland ten westen van de Trije Keningenwei in Winsum (Friesland). Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel van de inventarisatie is nagaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets 11 april 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa 9 °C en een matige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt ten westen van de Trije Keningenwei aan de noordkant van Winsum (figuur 1). Het wordt begrensd door de Trije Keningenwei in het oosten en een doorlopende sloot in het noorden, westen en zuiden. Aan de noordkant is de sloot breder en vormt deze een klein plasje of vijver. Achter de sloot aan de zuid- en westzijde van het plangebied liggen woonerven. Het plangebied wordt momenteel gebruikt als schapenweide en bestaat volledig uit grasland. De oever van de sloot rondom het plangebied is afgegraven met aan de noordkant op enkele plekken wat riet. Er is geen bebouwing of opgaande begroeiing in het plangebied aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 11 april 2022. Links de zuidelijke rand van het plangebied gezien vanuit het oosten. Rechts de noordelijke zijde van het plangebied vanuit het oosten

De plannen bestaan uit de bouw van zeven woningen, waarvan drie vrijstaand en vier twee-onder-een-kap. Hiervoor wordt de grond vergraven en vegetatie verwijderd. De sloot rondom het plangebied blijft ongemoeid.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF © 11 april 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0 - 2 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten en zoogdieren.

Het grasland in het plangebied bestaat voornamelijk uit algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, zuring, madeliefje, brandnetel en paardenbloem. Langs de noordelijke oevers van het plangebied groeit op enkele plekken riet. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Gezien de terreingesteldheid, het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) en de voedselrijkdom zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Uit de directe omgeving zijn enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals huismus en sperwer (NDFF). Vanwege het ontbreken van bebouwing of opgaande beplanting in het gebied kan de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten. Wel zijn tijdens het veldbezoek in de sloot ten noorden van het plangebied een broedende meerkoet en een paartje waterhoenen met nest waargenomen. Nesten van deze en andere algemene vogelsoorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de directe omgeving bekende huismus en buizerd (NDFF).

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

In het plangebied is geen bebouwing of opgaande beplanting aanwezig waar vleermuizen, zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis of meervleermuis (NDFF), een verblijfplaats kunnen hebben. In het plangebied zijn geen groenstroken aanwezig die een onderdeel kunnen vormen van een doorgaande structuur van opgaande beplanting, die dienst kan doen als essentiële vliegroute. De sloten rondom het plangebied zijn te smal om onderdeel uit te maken van een essentiële vliegroute van vleermuizen, zoals meervleermuis (NDFF).

Mogelijk vormt het grasland in het plangebied wel een klein onderdeel van het foerageergebied van enkele soorten die in open gebieden kunnen foerageren, zoals gewone dwergvleermuis (NDFF). De vijver ten noorden van het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen die boven water foerageren, zoals meervleermuis.

Het grasland in het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten egel en haas (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde otter bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor otter, zoals schone meren of rivieren met goed begroeide oevers en weinig verstoring, is niet in het plangebied aanwezig. Verder staan de wateren niet in verbinding met locaties waar otter wel is waargenomen. Op basis van de afwezigheid van geschikt leefgebied is otter dan ook niet in het plangebied te verwachten.

De watergangen vormen geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de kleine watersalamander en meerkikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving zijn niet-vrijgestelde amfibieënsoorten niet in het plangebied te verwachten.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, reptielen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Gezien dit gegeven kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de sloop van de bebouwing in het gebied gaan geen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels verloren. Het plangebied wordt mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor huismus, maar de kans hierop is klein doordat bij de realisatie van woningen ook nieuw foerageergebied kan ontstaan. Bovendien vormt het plangebied door het grotendeels ontbreken van dekking geen hoogwaardig foerageergebied, terwijl in de directe omgeving veel hoogwaardig foerageergebied voor huismus voorhanden is. Ook is in groenstroken en op erven in de omgeving veel hoogwaardig

foerageergebied voor huismus of andere vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Een negatief effect op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treedt niet op.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van (algemene) vogelsoorten, zoals meerkoet en waterhoen, is bij wet verboden. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, maar het zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden door de realisatie van enkele woningen. Het plangebied vormt bovendien hooguit een zeer klein onderdeel van het foerageergebied van de te verwachten soorten en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief en deels ook hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. De vijver ten noorden van het plangebied is mogelijk onderdeel van het foerageergebied van (meer)vleermuizen. Negatieve effecten op (foerageergebied van) vleermuizen kunnen worden voorkomen door tijdens de aanleg- en gebruiksfase geen direct kunstlicht op de het water te laten schijnen.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (vastgesteld 23-03-2021).

NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt circa 13,5 km ten zuidoosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Op circa 80 m ten zuiden van het plangebied ligt een akker- en weidelandschap aangewezen als Natuur buiten de EHS. Het plangebied is onderdeel van een groot gebied dat is aangewezen als weidevogelkansgebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Hierdoor zijn in potentie effecten alleen mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering vrijgesteld van vergunningplicht.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

- Weidevogelkansgebied

Het plangebied ligt in een weidevogelkansgebied. Nieuwe planologische ontwikkelingen die verstorend werken op de rust en openheid van het gebied zijn hier niet toegestaan.

Het plangebied is klein (0,25 ha), ligt binnen de bebouwde kom van Winsum waar het wordt omringd door een bestaande woonwijk en is in gebruik als schapenweide. Door de huidige verstoring van vee en omliggende woningen en wegen, heeft het plangebied weinig waarde voor weidevogels om te broeden of foerageren. Ook is het plangebied gescheiden van de meer waardevolle agrarische weilanden en akkers ten westen en zuiden van het dorp door water, wegen en bebouwing. De bouw van enkele woningen zal hierdoor geen verstorend effect op de rust en openheid van het weidevogelkansgebied hebben.

Het NNN of Natuur buiten NNN in Fryslân kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 11 april 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven voldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Een ontheffing van de Wnb voor beschermde soorten is niet nodig.

Wel moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode van half maart tot half juli.

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.